

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

17. märts 2011 *

Kohtuasjas C-221/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Malta) 4. juuni 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. juunil 2009, menetluses

AJD Tuna Ltd

versus

Direttur tal-Agrikoltura u s-Sajd,

Avukat Generali,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. N. Cunha Rodrigues, kohtunikud A. Arabadjiev, A. Rosas, A. Ó Caoimh ja P. Lindh (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: malta.

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. mai 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- AJD Tuna Ltd, esindajad: *avukat* J. Refalo ja *avukat* R. Mastroianni,
- Malta valitsus, esindaja: S. Camilleri, keda abistas *avukat* A. Buhagiar,
- Kreeka valitsus, esindajad: I. Chalkias ja S. Papaïoannou,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* F. Arena,
- Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Sims, G. Kimberley, A. Westerhof Löffle-
rova ja M. Sammut,
- Euroopa Komisjon, esindajad: K. Banks, E. Depasquale ja D. Nardi,

kuulanud 7. septembri 2010. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb komisjoni 12. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 530/2008, millega kehtestatakse erakorralised meetmed Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres harilikku tuuni püüdvate seinerite suhtes (ELT L 155, lk 9; edaspidi „määrus“), kehtivust ja tõlgendamist ning nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2371/2002 ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta (EÜT L 358, lk 59; ELT eriväljaanne 04/05, lk 460; edaspidi „alusmäärus“) artikli 7 lõike 2 kehtivust.

- 2 Taotlus esitati ühelt poolt äriühingu AJD Tuna Ltd (edaspidi „AJD Tuna“) ning teiselt poolt Directeur tal-Agricoltura u s-Sajdi (põllumajandus- ja kalandusdirektor) ja Avukat Generali (peaprokurör) vahelises vaidluses seoses põllumajandus- ja kalandusdirektori otsusega, millega AJD Tunal keelati osta või importida Maltale harilikku tuuni selle kasvatamiseks ja nuumamiseks; nimetatud otsuse eesmärk oli määruse rakendamine.

Õiguslik raamistik

Alusmäärus

3 Alusmäärus rakendab ühist kalanduspoliitikat kalavarude kaitse, majandamise ja kasutamise osas.

4 Alusmääruse artikkel 2 „Eesmärgid” näeb ette:

„1. Ühine kalanduspoliitika tagab vee-elusressursside kasutamise säästvates majandus-, keskkonna- ja sotsiaalsetes tingimuses.

Selleks kohaldab ühendus vee-elusressursside kaitseks ja säilitamiseks kavandatud meetmete võtmisel ettevaatusprintsipi, et sätestada nende säästev kasutamine ning võimalikult vähendada kalanduse mõju mere ökosüsteemidele. Eesmärgiks seatakse ökosüsteemil põhineva lähenemisviisi järkjärguline rakendamine kalapüügi korralduses. Eesmärgiks seatakse tõhusa kalapüügi toetamine majanduslikult elujõulises ja konkurentsivõimelises kala- ja akvakultuurimajanduses, pakkudes rahuldavat elatus-taset nendele, kes sõltuvad kalandusest, ning võttes arvesse tarbijate huve.

2. Ühises kalanduspoliitikas juhindutakse järgmistest hea juhtimistava põhimõtetest:

- a) vastutuse selge määratlemine ühenduse, riigi ja kohalikul tasandil;
- b) otsuste tegemise protsess, mille aluseks on usaldusväärsed teadusalased nõuanded, mis annavad õigeaegseid tulemusi;
- c) sidusrühmade laialdane kaasamine poliitika kõigil etappidel kontseptsioonist rakendamiseni;
- d) kokkusobivus ühenduse muu poliitikaga, eeskätt keskkonnakaitse-, sotsiaal-, regionaal-, arengu-, tervishoiu- ja tarbijakaitsepoliitikaga”.

5 Alusmääruse artikkel 5 „Taastamiskavad” täpsustab:

„1. Nõukogu võtab esimeses järjekorras vastu taastamiskavad selle püügi kohta, kus kasutatakse varusid, mis jäävad ohututest bioloogilistest piiridest väljapoole.

2. Taastamiskavade eesmärk on tagada, et varud taastuksid ohututes bioloogilistes piirides.

[...]”

6 Alusmääruse artikkel 7 „Komisjoni erakorralised meetmed” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui on tõendeid, et vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimist ähvardab kalapüügist tulenev tõsine ning viivitamatut reageerimist nõudev oht, võib komisjon liikmesriigi põhjendatud taotluse korral või omal algatusel kehtestada erakorralised meetmed, mis ei kesta üle kuue kuu. Komisjon võib uue otsusega erakorralisi meetmeid pikendada kuni kuue kuu võrra.

2. Liikmesriik esitab taotluse samaaegselt komisjonile, teistele liikmesriikidele ja asjaomastele piirkondlikele nõuandekomisjonidele. Need võivad esitada oma kirjalikud märkused komisjonile viie tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest.

[...]

3. Erakorralised meetmed jõustuvad kohe. Nendest teatatakse asjaomastele liikmesriikidele ning need avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas.

[...]”

7 Alusmääruse artikkel 20 „Kalapüügivõimaluste jaotamine” näeb ette:

„1. Nõukogu otsustab komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega püügipiirangute ja/või püügikoormuse piirangute ning kalapüügivõimaluste jaotamise üle liikmesriikide vahel ning kõnealuste piirangutega seotud tingimuste üle.

Püügivõimalused jaotatakse liikmesriikide vahel nii, et kõikidele liikmesriikidele oleks tagatud kõikide varude ja kalastustegevuse suhteline stabiilsus.

2. Kui ühendus määrab kindlaks uued kalapüügivõimalused, otsustab nõukogu iga liikmesriigi huvisid arvesse võttes nende võimaluste jaotamise üle.

3. Iga liikmesriik otsustab, mis meetodil ta liikmesriigile ühenduse õiguse alusel määratud kalapüügivõimalused oma lipu all sõitvatele laevade vahel jaotab. Kõnealune liikmesriik teeb jaotamiseetodi komisjonile teatavaks.

4. Nõukogu määrab kindlaks kolmandate riikide kasutada olevad kalapüügivõimalused ühenduse vetes ning jaotab kõnealused võimalused kõigi kolmandate riikide vahel.

5. Liikmesriigid võivad pärast komisjoni teavitamist omavahel vahetada kõik nende eraldatud kalapüügivõimalused või osa neist”.

8 Alusmääruse artikkel 26 „Komisjoni kohustused” sätestab:

„[...]

2. Kui on tõendeid, et ühise kalanduspoliitika kohaldamisel ei täideta kaitse-, kontrolli-, inspekteerimis- või sanktsioonide rakendamise eeskirju ning see võib nii tõsiselt ohustada vee-elusressursside säilimist või ühenduse kontrolli- ja sanktsioonide rakendamise süsteemi tõhusat toimimist, et sellega seoses tuleb kiiresti tegutseda, teeb komisjon oma järeldused asjaomasele liikmesriigile kirjalikult teatavaks ning määrab vähemalt 15 tööpäeva pikkuse tähtaja, mille jooksul liikmesriik võib eeskirjade täitmist tõendada ja esitada oma seisukohad. Komisjon võtab arvesse liikmesriigi märkused iga meetme puhul, mis komisjon võib võtta lõike 3 alusel.

3. Kui on tõendeid, et kalapüük teatavas geograafilises piirkonnas võib tõsiselt ohustada vee-elusressursside säilimist, võib komisjon võtta tarvitusele ennetusabinõud.

Kõnealused abinõud on proportsionaalsed ohuga, mis võib vee-elusressursside säilimist tõsiselt ähvardada.

Ennetusabinõud kehtestatakse kuni kolmeks nädalaks. Neid võib artikli 30 lõikega 2 ettenähtud korras tehtud otsusega pikendada maksimaalselt kuue kuuni, kui see on vee-elusressursside kaitseks vajalik.

Abinõude rakendamine lõpetatakse niipea, kui komisjon leiab, et oht on möödas.

4. Kui liikmesriigi kvoot, püüginorm või püügiosa loetakse ammendatuks, võib komisjon kasutada oleva teabe põhjal kalapüügi viivitamata lõpetada.

[...]"

Hariliku tuuni püüki puudutavad erinormid

Rahvusvahelised õigusnormid

- 9 Rio de Janeiro (Brasiilia) 14. mail 1966 alla kirjutatud ning 21. märtsil 1969 jõustunud rahvusvahelise Atlandi tuunikala kaitse konventsiooni (edaspidi „konventsioon”) põhieesmärk on Atlandi ookeani ning sellega seotud merede tuunikala varude optimaalne kaitsmine ja majandamine. Selle eesmärgi peab saavutama konventsiooniosaliste ulatusliku koostöö kaudu tuunikala populatsioonide hoidmiseks sellisel tasemel, mis lubab maksimaalset tasakaalustatud püüki toiduks ja muul otstarbel.
- 10 Selleks moodustasid konventsiooniosalised Rahvusvahelise Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjoni (edaspidi „ICCAT”), mille ülesanne on käesoleva konventsiooni eesmärki saavutamise tagamine.

- 11 Nõukogu 9. juuni 1986. aasta otsusega 86/238/EMÜ (EÜT L 162, lk 33; ELT eriväljaanne 04/01, lk 205) kiideti heaks Euroopa Liidu ühinemine konventsiooniga, mida muudeti Pariisis 10. juulil 1984. aastal alla kirjutatud konventsiooni osalisriikide täievoliliste esindajate konverentsi lõppaktile lisatud protokolliga; ühinemine jõustus 14. novembril 1997. Vastavalt konventsiooni XIV artikli lõikele 6 protokollist tulenevas redaktsioonis lähevad konventsiooni juba osaliseks olevate liikmesriikide õigused ja kohustused sel kuupäeval üle liidule. Seetõttu asendati liikmesriigid ICCAT-s liiduga.
- 12 ICCAT võttis oma 2006. aasta novembri koosolekul vastu soovitusel 06-05 Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres elutseva hariliku tuuni (*Thunnus thynnus*) varude taastamise 15-aastase kava kehtestamise kohta.
- 13 Varude taastamiseks on selles kavas sätestatud lubatud kogupüügi (*Total Allowable Catch*, edaspidi „TAC”) järkjärguline vähendamine aastatel 2007–2010, püügipiirangud teatavatel aladel ja aegadel, hariliku tuuni uue alammõõdu, sportlikku ja harrastuskalastust käsitlevad meetmed ning kontrollimeetmed ning ICCAT-i rahvusvahelise ühisinspekterimise kava rakendamine, et tagada taastamiskava tõhusus.

Liidu õigusnormid

- 14 Vastavalt alusmääruse artiklile 5 võttis nõukogu 17. detsembril 2007 vastu määruse (EÜ) nr 1559/2007, millega kehtestatakse Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres hariliku tuuni varude taastamise mitmeaastane kava ja muudetakse määrust (EÜ) nr 520/2007 (ELT L 340, lk 8).

15 Määruse nr 1559/2007 artikli 1 kohaselt on määruse eesmärk sätestada Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres hariliku tuuni varude taastamise mitmeaastase kava kohaldamise üldeeskirjad.

16 Kõnealuse määruse põhjendused 3 ja 5 on sõnastatud järgmiselt:

„(3) [Hariliku tuuni] [v]arude taastamiseks on ICCAT-i taastamiskavas sätestatud lubatud kogupüügi järkjärguline vähendamine aastatel 2007–2010, püügipiirangud teatavatel aladel ja aegadel [...]

[...]

(5) Seetõttu tuleb ICCAT-i varude taastamise kava [alus]määruse [...] artikli 5 kohaselt püsivalt rakendada [...] määrusega [...]”

17 Määruse nr 1559/2007 artikkel 3 sätestab, et Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres elutseva hariliku tuuni TAC, mille ICCAT on konventsiooniosalistele kehtestatud, on järgmine: 2008. aastal 28 500 tonni, 2009. aastal 27 500 tonni ja 2010. aastal 25 500 tonni.

18 Nimetatud määruse artikkel 4 täpsustab:

„1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et tagada oma laevade ja mõrdade püügikoormuse vastavus selle liikmesriigi kasutada olevatele hariliku tuuni püügi võimalustele Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres.

2. Iga liikmesriik koostab harilikku tuuni Atlandi ookeani idaosas ja Vahemerel püüdvatele laevadele ja mõrdadele iga-aastased püügikavad. [...]

3. Iga-aastases püügikavas määratakse kindlaks:

- a) muu hulgas artiklis 12 osutatud nimekirjas olevate üle 24-meetriste laevade andmed ning neile eraldatud kvoodid;
- b) alla 24-meetriste laevade ja mõrdade puhul vähemalt tootjaorganisatsioonidele või samalaadse püügivahendiga kala püüdvate laevade rühmale eraldatud kvoodid.

[...]”

19 Määruse artikli 5 lõige 2 näeb ette, et hariliku tuuni püük seinnoodaga on Atlandi ookeani idaosas ja Vahemerel keelatud 1. juulist 31. detsembrini.

- 20 Sama määruse artikli 12 lõige 1 sätestab, et „iga liikmesriik saadab komisjonile 31. jaanuariks 2008 elektroonilisel teel kõigi oma lipu all sõitvate kalalaevade nimekirja, kes võivad eripüügiloo alusel püüda Atlandi ookeani idaosas ja Vahemerel aktiivselt harilikku tuuni”.
- 21 Nõukogu võttis 21. detsembril 2006 alusmääruse artiklit 20 kohaldades vastu määruse (EÜ) nr 41/2007, millega määratakse 2007. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügivõimalused ning tingimused, mida kohaldatakse ühenduse vetes ning ühenduse kalalaevade suhtes püügipiirangutega vetes (ELT 2007, L 15, lk 1) ning 16. jaanuari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 40/2008, millega määratakse 2008. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügivõimalused ning lisatingimused, mida kohaldatakse ühenduse vetes ning ühenduse kalalaevade suhtes püügipiirangutega vetes (ELT L 19, lk 1).
- 22 Nende määrustega kehtestas nõukogu kalapüügiliikide kaupa TAC-id ning jaotas kalapüügivõimalused liikmesriikide vahel.
- 23 Nende määruste ID lisadest nähtub, et Atlandi ookeani idaosa ja Vahemere TAC-id on vastu võetud ICCAT raames. Selle piirkonna ja kalaliigi TAC-iks kehtestati 2007. aastal 29 500 tonni ning 2008. aastal 28 500 tonni. Sellest kogusest eraldati 2007. aastal 9 397,70 tonni ning 2008. aastal 16 210,75 tonni ühendusele ning jaotati peaaegu täielikult Malta Vabariigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, Itaalia Vabariigi, Küprose Vabariigi ning Portugali Vabariigi vahel, kuna teiste liikmesriikide kvoot kokku oli 2007. aastal ainult 30 tonni ning 2008. aastal ainult 60 tonni.

- 24 Määrusega nr 40/2008 kehtestatud kalapüügivõimaluste jaotamist liikmesriikide vahel muudeti hiljem komisjoni 22. mai 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 446/2008, millega kohandatakse 2008. aastal teatavaid hariliku tuuni kvoote vastavalt nõukogu määruse (EMÜ) nr 2847/93 (millega luuakse ühise kalanduspoliitika suhtes rakendatav kontrollisüsteem) artikli 21 lõikele 4 (ELT L 134, lk 11).

Määrus

- 25 Komisjon võttis määruse vastu alusmääruse artikli 7 lõike 1 alusel.

- 26 Määruse põhjendused 1–4, 6–8 ja 10 on sõnastatud järgmiselt:

- „(1) [M]äärusega [...] nr 40/2008 [...] on kindlaks määratud hariliku tuuni kogus, mida ühenduse kalalaevad tohivad 2008. aastal püüda Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres.
- (2) [M]äärusega [...] nr 446/2008 [...] on muudetud hariliku tuuni kogust, mida ühenduse kalalaevad tohivad 2008. aastal püüda Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres.
- (3) [M]äärusega [...] nr 1559/2007 [...] on nõutud, et liikmesriigid teataksid komisjonile oma üle 24 meetri pikkustele laevadele eraldatud individuaalsed püügikvoodid.

- (4) Ühise kalanduspoliitika eesmärk on ettevaatusele tuginedes tagada kalandussektori pikaajaline elujõulisus vee-elusressursside säästva kasutamise abil.

[...]

- (6) Olemasoleva teabe ja komisjoni inspektorite asjaomastesse liikmesriikidesse toimunud lähetustelt saadud andmete põhjal loetakse Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatele või nendes riikides registreeritud seineritele 2007. aastaks eraldatud hariliku tuuni püügivõimalused Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres ammendatuks 2008. aasta 16. juunil ning Hispaania lipu all sõitvatele või selles riigis registreeritud seineritele eraldatud sama kalavaru püügivõimalused loetakse ammendatuks 2008. aasta 23. juunil.

- (7) [...] [ICCAT] [teaduskomitee] käsitleb laevastiku liigset püügivõimsust peamise tegurina, mis võib põhjustada Ida-Atlandi ja Vahemere hariliku tuuni varude hävimise. Laevastiku liigse püügivõimsusega kaasneb suur oht püüda rohkem kui lubatud. Lisaks sellele on ühe seineri päevane püügisuutlikkus nii suur, et lubatud püüginormid võib saavutada või ületada väga kiiresti. Nimetatud asjaolude tõttu kujutab kõnealuse laevastiku ülepeük endast tõsist ohtu hariliku tuuni varude säilimisele.

- (8) Komisjon on hoolikalt jälginud asjakohastes ühenduse eeskirjades sätestatud kõikide nõuete järgimist liikmesriikides 2008. aasta hariliku tuuni püügihooaja jooksul. Komisjoni käsutuses olev ja komisjoni inspektorite kogutud teave näitab,

et asjaomased liikmesriigid ei ole taganud määruses [...] nr 1559/2007 sätestatud nõuete täielikku järgimist.

[...]

- (10) Et tugevdada hariliku tuuni varude säilimisele avalduva tõsise ohu ennetamise meetmete tõhusust, peaksid ühenduse ettevõtjad keelama ka Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres seinerite püütud hariliku tuuni lossimise, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutamise ja ümberlaadimise.”

27 Määruse artiklid 1–3 näevad ette:

„Artikkel 1

Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatel või nendes riikides registreeritud seineritel keelatakse hariliku tuuni püük Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres alates 16. juunist 2008.

Alates nimetatud kuupäevast keelatakse ka kõnealuste laevade püütud kalavarude pardal hoidmine, nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutamine, ümberlaadimine, üleandmine või lossimine.

Artikkel 2

Hispaania lipu all sõitvatel või selles riigis registreeritud seineritel keelatakse hariliku tuuni püük Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres alates 23. juunist 2008.

Alates nimetatud kuupäevast keelatakse ka kõnealuste laevade püütud kalavarude pardal hoidmine, nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutamine, ümberlaadimine, üleandmine või lossimine.

Artikkel 3

1. Alates 16. juunist 2008, arvestades teises lõikes sätestatud, ei luba ühenduse ettevõtjad Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres seinerite püütud harilikku tuuni ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ega ümber laadida.

2. Hispaania lipu all sõitvate või selles riigis registreeritud seinerite Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püütud harilikku tuuni lubatakse ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida kuni 23. juunini 2008.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 28 Maltal asutatud äriühingu AJD Tuna põhitegevus on Vahemerest elusalt püütud hari-liku tuuni kasvatamine ja nuumamine vahendajatele edasimüügi eesmärgil. Äriühin- gul on kaks kalakasvatust. Ühe kalakasvatuse tootmisvõimsus on 2500 tonni ja teise oma 800 tonni.
- 29 Pärast määruse vastuvõtmist keelas Direttur tal-Agrikoltura u s-Sajd AJD Tunal hari-likku tuuni osta ja seda nimetud tegevuseks Maltale importida.
- 30 Kuna AJD Tuna leidis, et tal ei olnud võimalik osta sellises koguses tuuni, nagu tema arvates tal oleks olnud õigus, esitas ta Prim'Awla tal-Qorti Ċivilile (tsiviilkohus) hagi, nõudes talle nimetatud keeluga väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist, heites ette või- mu kuritarvitamist ja väites, et see keeld on õigusvastane ja ebamõistlik.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul väidab AJD Tuna, et 2008. aastal oli tal ICCAT luba soetada oma tegevuseks 3200 tonni tuuni ning et sellest tulenevalt ostis ta selle koguse enne püügihooaja algust Itaalia ja Prantsuse kaluritelt. Keeld osta või Maltale importida ei puudutanud ainult liidu vetes püütud harilikku tuuni, vaid ka tuuni, mis on püütud nendest vetest väljaspool. Seetõttu ei saanud AJD Tuna osta sellist kogust tuuni, mida tal oli õigus oma kalakasvatustes pidada.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis seega, et vaidluse lahendamine sõltub mää- ruse kehtivusest.

33 Neil asjaoludel otsustas Prim'Awla tal-Qorti Ċivili menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna see on vastuolus EÜ artikliga 253, sest selle artiklites 1[–]3 sätestatud erakorraliste meetmete võtmist ei ole piisavalt põhjendatud ja selles ei ole antud piisavalt selget ülevaadet nimetatud meetmete võtmise aluseks olevatest kaalutlustest?

2. Kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna see on vastuolus [alus]määruse [...] artikli 7 lõikega 1, sest selle põhjendustes ei ole piisavalt tõendatud [esiteks] kalapüügist tuleneva ja vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimist ähvardava tõsise ohu olemasolu ega [teiseks] vajadust võtta viivitamata meetmeid?

3. Kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna võetud meetmetega rikutakse ühenduse ettevõtjate, näiteks hageja õiguspärast ootust, mis põhineb komisjoni [...] määruse [...] nr 446/2008 artiklil 1 ja [alus]määruse [...] artiklil 2?

4. Kas [...] määruse [...] artikkel 3 on kehtetu, kuna see on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, sest see tähendab, et [esiteks] ükski ühenduse ettevõtja ei tohi lossida või nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutada isegi seda tuuni, mis on püütud varem ja on seega [sama] määrusega [...] täielikult kooskõlas, ja [teiseks] ükski ühenduse ettevõtja ei tohi nimetatud toiminguid sooritada tuuniga, mille püüdnud laevad ei sõida mõne [...] määruse [...] artiklis 1 nimetatud

liikmesriigi lipu all, isegi kui tuun on püütud vastavalt [ICCAT-i] konventsiooniga kehtestatud kvootidele?

5. Kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna see on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, sest komisjon ei tõendanud, et meede, mille ta kavatses võtta, aitab kaasa tuunivarude taastumisele?

6. Kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna sellega kehtestatud sätted ei ole mõistlikud ja on riikkondsuse alusel diskrimineerivad EÜ artikli 12 tähenduses, sest nimetatud määruses eristatakse Hispaania lipu all sõitvaid seinereid Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose ja Malta lipu all sõitvatest seineritest ning nimetatud kuut liikmesriiki teistest liikmesriikidest?

7. Kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna ei ole järgitud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 kaitstavaid õiguspõhimõtteid, sest asjaomastele isikutele ega liikmesriikidele ei antud võimalust esitada enne otsuse vastuvõtmist kirjalikke märkusi?

8. Kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna ei ole järgitud ühenduse õiguse üldpõhimõtteks olevat võistlevuse põhimõtet (*audi alteram partem*), sest asjaomastele isikutele ega liikmesriikidele ei antud võimalust esitada enne otsuse vastuvõtmist kirjalikke märkusi?

9. Kas [...] määruse [...] artikli 7 lõige 2 on kehtetu, kuna ei ole järgitud ühenduse õiguse üldpõhimõtteks olevat võistlevuse põhimõtet (*audi alteram partem*) ja/või Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 kaitstavaid õiguspõhimõtteid, ning kas [...] määrus [...] on kehtetu, kuna see võeti vastu [alus]määruse [...] alusel?
10. Kui Euroopa Kohus otsustab, et määrus [...] on kehtiv, siis kas nimetatud määrust tuleks tõlgendada nii, et selle artikliga 3 võetud meetmed takistavad ühenduse ettevõtjatel ühenduse vetes või sadamates lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida ka harilikku tuuni, mille on Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püüdnud kolmandate riikide lipu all sõitvad seinerid?”

Menetlustoimingute tegemise ja/või suulise menetluse uuendamise taotlus

- ³⁴ Komisjon palus 19. oktoobril 2010 kohtukantseleisse saabunud dokumendiga Euroopa Kohtul määrata menetlustoimingud ja/või määrusega uuendada suulist menetlust Euroopa Kohtu kodukorra artiklite 60 ja 61 alusel.
- ³⁵ Nõukogu märkis 27. oktoobril 2010 kohtukantseleisse saabunud dokumendiga, et ta toetab komisjoni taotlust.
- ³⁶ Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus võib omal algatusel või kohuturisti ettepanekul või poolte taotlusel kodukorra artikli 61 kohaselt määrusega

suulise menetluse uuendada, kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt informatsiooni või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaieldud (vt eelkõige 26. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas C-284/06: Burda, EKL 2008, lk I-4571, punkt 37, ning 8. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-42/07: Liga Portuguesa de Futebol Professional ja Bwin International, EKL 2009, lk I-7633, punkt 31).

- 37 Taotluse põhjenduseks toob komisjon välja rea etteheiteid suulise menetluse kulgemise kohta, mille tõttu tema arvates on põhjendatud Euroopa Kohtu poolt menetlus- toimingute tegemine ja/või määrusega suulise menetluse uuendamine, et alusmääruse aluseks olnud faktilisi andmeid selgitada.
- 38 Esiteks, kuigi menetluskeel oli malta keel, kasutas AJD Tuna esindaja itaalia keelt, milleks Euroopa Kohus andis loa, teavitamata sellest nõukogu ja komisjoni.
- 39 Sellega seoses peab meelde tuletama, et kodukorra artikli 29 lõike 2 punkti c teine lõik täpsustab, et põhikohtuasja poole nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral võib lubada pärast põhikohtuasja vastaspoole ja kohtujuristi ärakuulamist kasutada suulises menetluses muud selle artikli lõikes 1 nimetatud keelt.
- 40 AJD Tuna palus Euroopa Kohtu kantseleisse 11. veebruaril 2010 saabunud kirjaga luba esineda kohtus kas inglise või itaalia keeles. Euroopa Kohtu teise koja esimees lubas pärast põhikohtuasja vastaspoole ärakuulamist 14. aprilli 2010. aasta otsusega AJD Tunal esineda kohtus itaalia keeles. Kuna nõukogu ja komisjon ei olnud põhikohtuasja pooled, siis neile sellest loast ei teatatud.

- 41 Komisjon toob samuti esile, et kohtuistungil ei lubatud ühel tema esindajal, E. Depasqualel vastata Euroopa Kohtu küsimusele inglise keeles, kuigi komisjon sai loa, et tema esindajad vastavad selles keeles Euroopa Kohtu küsimustele.
- 42 Euroopa Kohtu kantseleisse 19. aprillil 2010 saabunud kirjaga, mille olid allkirjastanud K. Banks, E. Depasquale ning D. Nardi, taotles komisjon Euroopa Kohtult, et K. Banks ja D. Nardi võiksid vastata Euroopa Kohtu küsimustele inglise keeles. Teise koja esimees rahuldab selle taotluse 26. aprillil 2010.
- 43 Kuna komisjoni taotlus esitati ainult K. Banksi ja D. Nardi kohta, siis ei saa luba vastata Euroopa Kohtu küsimustele inglise keeles puudutada E. Depasquale, isegi kui tegemist oli üldsõnalise loaga.
- 44 Nagu märkis komisjon, oli malta keel lisaks E. Depasquale emakeel ning tal ei olnud raskusi selles keeles Euroopa Kohtu küsimustele vastamisega.
- 45 Mis puudutab kohtujuristi ettepaneku sisule tehtud etteheiteid, siis tuleb meenutada, et ERTL-i artikli 252 teise lõigu kohaselt on kohtujuristi ülesanne teha avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohaselt nõuavad tema osalust. Selle ülesande täitmisel on tal lubatud analüüsida eelotsusetaotlust vajaduse korral laiemas kontekstis kui see, mille määratles eelotsusetaotluse esitanud kohus või mille määratlesid pooled. Kohtujuristi ettepanek ega selleni jõudmiseks läbitud arutluskäik ei ole

Euroopa Kohtule siduvad (vt 11. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-229/09: Hogan Lovells International, EKL 2010, lk I-11335, punkt 26).

- ⁴⁶ Euroopa Kohus leiab, et tal on kogu vajalik teave eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele vastamiseks.
- ⁴⁷ Seetõttu tuleb menetlustoimingute ja suulise menetluse uuendamise taotlus jätta rahuldamata.

Eelotsuse küsimused

Seitsmes kuni üheksas küsimus

- ⁴⁸ Nende küsimustega, mida tuleb analüüsida koos ning kõige esimesena, arutleb eelotsusetaotluse esitanud kohus määruse vastuvõtmise aluseks olnud alusmääruse artikli 7 kehtivuse üle. Täpsemalt tahab see kohus sisuliselt Euroopa Kohtult teada, kas alusmääruse artikli 7 lõige 2 on kehtetu, kuna selles ei nähta ette, et liikmesriikidel ja asjaomastel isikutel on õigus esitada oma märkused komisjonile, kui viimane kavatseb omal algatusel võtta artikli 7 lõikes 1 sätestatud erakorralisi meetmeid, rikkudes nii võistlevuse põhimõtet ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklis 47 sätestatud põhiõigusi.

- 49 Harta artikkel 41, mille rikkumisele AJD Tuna viitab, kinnitab nimelt igäühe õigust, et teda kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada. Sellest tuleneb, et see säte ei viita üldkohaldatavate õigusaktide väljatöötamise protsessile.
- 50 ELTL-i artiklis 288 sisalduvast määratlusest nähtub, et määrust kohaldatakse üldiselt ning see on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
- 51 Määrust ja otsust saab eristada selle alusel, kas asjaomane akt on üldkohaldatav või mitte (vt eelkõige 12. juuli 1993. aasta määrus kohtuasjas C-168/93: Gibraltar ja Gibraltar Development vs. nõukogu, EKL 1993, lk I-4009, punkt 11). Üldkohaldatavat akti kohaldatakse objektiivselt määratletud olukordadele ja juhul, kui see tekitab õiguslikke tagajärgi, siis üldiselt ja abstraktselt silmas peetud isikute rühmadele (vt eelkõige 6. oktoobri 1982. aasta otsus kohtuasjas 307/81: Alusuisse Italia vs. nõukogu ja komisjon, EKL 1982, lk 3463, punkt 9).
- 52 Alusmääruse artikli 7 lõige 1 volitab komisjoni võtma meetmed vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimist ähvardava kalapüügist tuleneva tõsise ohu kõrvaldamiseks. Võetud meetmed puudutavad seega kalandussektori ettevõtjaid konkreetses piirkonnas ning seoses konkreetse elusliigiga. Erakorraline meede ei ole võetud seega vastavalt ettevõtjate huvidele, vaid ainult elusressursside ning mere ökosüsteemi säilitamise eesmärgil. Artikli 7 lõike 1 alusel kehtestatud määrusi kohaldatakse objektiivselt määratletud olukordadele ja need tekitavad õiguslikke tagajärgi üldiselt ja

abstraktselt silmas peetud isikute rühmadele vastavalt käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis meenutatud kohtupraktika tähendusele.

- 53 Nendest kaalutlustest tuleneb, et alusmääruse artikli 7 lõige 2 ei ole kehtetu seetõttu, et selles ei nähta nimetatud artikli lõikes 1 sätestatud erakorraliste meetmete võtmise protsessis ette nende ettevõtjate märkuste küsimist, keda need meetmed võivad puudutada.
- 54 Harta artikkel 47 osas, milles see näeb ette, et igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus, kinnitab pealegi tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, mis on liidu õiguse üldpõhimõte, mis tuleneb liikmesriikide ühesugustest riigiõiguslikest tavadest (vt 13. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-432/05: Unibet, EKL 2007, lk I-2271, punkt 37, ning 3. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-402/05 P ja C-415/05 P: Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, EKL 2008, lk I-6351, punkt 335).
- 55 Harta artikkel 47 ei ole kohaldatav osas, milles eelotsusetaotluse esitanud kohus ei pöördu Euroopa Kohtu poole mitte küsimuses, et rikutud võib olla õigust tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus, vaid puudutab seda, et asjaomastel isikul ja liikmesriikidel puudub võimalus esitada kirjalikke märkusi enne, kui komisjon võtab vastu alusmääruse artikli 7 lõike 1 kohased erakorralised meetmed.
- 56 Seitsmendale kuni üheksandale küsimusele tuleb seega vastata, et esitatud küsimuse uurimisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada alusmääruse artikli 7 lõike 2 kehtivust seoses võistlevuse põhimõtte ja tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega.

Esimene ja teine küsimus

- 57 Nende küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt, kas määrus täidab ELTL-i artikli 296 lõikes 2 sisalduvat põhjendamiskohustust ning eelkõige, kas see põhjendus täidab piisavalt tingimused, mille puhul komisjon võib tegutseda alusmääruse artikli 7 lõike 1 alusel.
- 58 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad ELTL-i artikli 296 lõikega 2 nõutud põhjendused vastama asjaomase akti olemusele ning neist peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja pädeval kohtul järelevalvet teostada. Põhjendustes ei pea olema ära toodud kõik asjassepuutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna seda, kas akti põhjendused vastavad ELTL-i artikli 296 lõike 2 nõuetele, ei tule hinnata mitte ainult selle akti sõnastuse alusel, vaid lähtudes ka kontekstist ning kõnealust küsimust reguleerivatest õigusnormidest tervikuna (vt selle kohta eelkõige 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-5/01: Belgia vs. komisjon, EKL 2002, lk I-11991, punkt 68; 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-501/00: Hispaania vs. komisjon, EKL 2004, lk I-6717, punkt 73, ja 5. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-479/07: Prantsusmaa vs. nõukogu, punkt 49).
- 59 Ühtlasi tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et põhjendamiskohustuse ulatus sõltub asjaomase õigusakti iseloomust ning üldkohaldatava akti puhul piisab, kui põhjendustes on osutatud ühelt poolt üldisele olukorrale, mis tingis akti vastuvõtmise, ja teiselt poolt üldistele eesmärkidele, mille saavutamiseks see on mõeldud. Selles kontekstis on Euroopa Kohus täpsustanud eelkõige, et kohatu oleks nõuda, et erinevad tehnilised valikud oleks eraldi põhjendatud, kui vaidlustatud õigusaktist ilmnevad institutsiooni taotletavad olemuslikud eesmärgid (vt eelkõige 7. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-168/98: Luksemburg vs. parlament ja nõukogu, EKL 2000, lk I-9131, punkt 62; 9. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-361/01 P: Kik vs. Siseturu Ühtlustamise Amet, EKL 2003, lk I-8283, punkt 102, ja 9. septembri

2004. aasta otsus kohtuasjas C-304/01: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-7655, punkt 51).

- 60 Euroopa Kohus on samuti asunud seisukohale, et ELTL-i artikli 296 lõikes 2 sätestatud põhjendamiskohustus kujutab endast vorminõuet, mida tuleb eristada põhjenduste põhjendatusest, mis puudutab vaidlusaluse akti sisulist õiguspärasust (vt selle kohta 19. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-113/00: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-7601, punkt 47, ja eespool viidatud kohtuotsus Prantsusmaa *vs.* nõukogu, punkt 50).
- 61 Meenutatud põhimõtteid kohaldades tuleb uurida, kas määrus vastab ELTL-i artikli 296 lõikes 2 nõutud põhjendamise tingimustele.
- 62 Määrus võeti vastu alusmääruse artikli 7 lõike 1 alusel. Selle sätte kohaselt võib komisjon eelkõige omal algatusel võtta erakorralisi meetmeid kolmel tingimusel. Esiteks peab olema tõsine oht vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimisele. Seejärel peab see oht tulenema kalapüügist. Lõpuks peab selle ohu kõrvaldamiseks olema vajalik viivitamatu reageerimine.
- 63 Mis puudutab hariliku tuuni varusid ähvardava tõsise ohu olemasolu põhjendamist, siis määruse põhjendused 1–3 tuletavad meelde hariliku tuuni varude taastamise mitmeaastase kava raames selle kalaliigi jaoks kehtestatud TAC-ide tähtsust. Määruse põhjendusest 6 nähtub muu hulgas, et komisjoni inspektorite kogutud andmed näitavad, et on olemas oht, et seineritele eraldatud püügivõimalused ületatakse enne püügihooaja tavapärasest lõppu. Sellest järeldub, et komisjon täitis määruse põhjendamise

kohustust osas, mis puudutab Atlandi idaosa ja Vahemere hariliku tuuni varusid ähvardava tõsise ohu olemasolu.

- 64 Seoses selle põhjendamisega, et varusid ähvardav oht tuleneb kalapüügist seineritega ning sellele järgnevast kala lossimisest ühenduse ettevõtjatele, nähtub esiteks määruse põhjendusest 7, et ICCAT-i teaduskomitee käsitleb asjaomase laevastiku liigset püügivõimsust peamise tegurina, mis võib põhjustada Atlandi idaosa ja Vahemere hariliku tuuni varude hävimise.
- 65 Teiseks ilmneb määruse põhjendusest 8, et komisjoni käsutuses olev teave näitab, et liikmesriigid ei ole taganud määruses nr 1559/2007, mille eesmärk on Atlandi idaosa ja Vahemere hariliku tuuni varude taastamine, sätestatud nõuete täielikku järgimist.
- 66 Sellega seoses tuleb meenutada, et liidu eeskirjadest liikmesriikidele tulenevate kohustuste täitmine on imperatiivne, selleks et tagada püügipiirkondade kaitse, mere bioloogiliste ressursside säilimine ning nende pikaajaline kasutamine asjakohastes majanduslikes ja sotsiaalsetes tingimustes (vt kalandusaastatel 1991–1996 kvoodisüsteemi järgimata jätmise kohta 25. aprilli 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-418/00 ja C-419/00: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 2002, lk I-3969, punkt 57).
- 67 Neid kaalutlusi arvestades näib, et määruse põhjendus tõendab piisavalt, et Atlandi idaosa ja Vahemere hariliku tuuni varusid ähvardav oht tuleneb kalapüügist seineritega ning sellele järgnevast kala lossimisest ühenduse ettevõtjatele.

- 68 Lõpuks, mis puudutab nende meetmete võtmise kiireloomulisust, siis määruse põhjendus 4 meenutab, et ühise kalanduspoliitika eesmärk on ettevaatusele tuginedes tagada kalandussektori pikaajaline elujõulisus vee-elusressursside säästva kasutamise abil. Liidu taotletava eesmärgi meeldetuletamine ning tõdemus, et seineritele antud püügikvoodid on kohe ammendumas, ning igal juhul enne püügihooja tavapärasest lõppu, kujutavad endast piisavat põhjendust kiireloomulisusele, millest lähtudes komisjon peab vastavalt ettevaatuspõhimõttele tegutsema.
- 69 Esimesele ja teisele küsimusele tuleb seega vastata, et esitatud küsimuste uurimisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada määruse kehtivust seoses ELTL-i artikli 296 lõikest 2 tuleneva põhjendamisnõudega.

Kolmas küsimus

- 70 Selle küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt, kas määrus on kehtetu, kuna selles ette nähtud meetmetega rikutakse ühenduse ettevõtjate õiguspärasest ootust, mis põhines hariliku tuuni püügikvootide kehtestamisel eelkõige määrusega nr 446/2008.
- 71 Tuleb meenutada, et õigus nõuda õiguspärase ootuse kaitset laieneb kõigile isikutele, kes leiavad end olukorrast, millest ilmneb, et ühenduse haldusastutus on tekitanud nendes põhjendatud lootusi (vt selle kohta 11. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 265/85: Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products (Lopik) vs. EMÜ, EKL 1987, lk 1155, punkt 44, ja 15. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-37/02 ja C-38/02: Di Lenardo ja Dilexport, EKL 2004, lk I-6911, punkt 70).

- 72 Selliseid lootusi tekitada võivaks tagatiseks on – olenemata selle andmise vormist – täpne, tingimusteta ja ühtelangev teave, mis pärineb volitatud ja usaldusväärsetest allikatest (vt 16. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-537/08 P: Kahla Thüringen Porzellan *vs.* komisjon, EKL 2010, lk I-12917, punkt 63). Seevastu ei saa keegi viidata selle põhimõtte rikkumisele, kui puuduvad täpsed tagatised, mille haldusasutus on talle andnud (vt 22. juuni 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-182/03 ja C-217/03: Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-5479, punkt 147, ja 25. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-167/06 P: Komninou jt *vs.* komisjon, punkt 63).
- 73 Samuti kui ettevaatlik ja arukas ettevõtja on võimeline ette nägema, et võetakse ühenduse meede, mis võib tema huve puudutada, ei saa ta selle meetme võtmise korral tugineda kõnealusele põhimõttele (vt eespool viidatud kohtuotsused Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products (Lopik) *vs.* EMÜ, punkt 44, ning Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, punkt 147).
- 74 Nagu komisjon õigesti väidab, ei andnud komisjon ühenduse ettevõtjatele mingit tagatist, et neile tarnitakse kogu hariliku tuuni kogus, mille jaoks nad olid kaluritega lepingud sõlminud.
- 75 Pealegi on eelkõige alusmääruse artikli 7 lõikes 1 ja artikli 26 lõikes 4 ette nähtud võimalus võtta meetmed, millega lõpetatakse püügihooaeg enne tavapärast kuupäeva. Ühenduse ettevõtjad, kelle tegevus on hariliku tuuni ostmise selle kasvatamiseks ja nuumamiseks, ei saa tugineda õiguspärase ootuse kaitsele, kuna nad võivad ette näha, et selliseid meetmeid võidakse võtta.

- 76 Kolmandale küsimusele tuleb seega vastata, et esitatud küsimuse uurimisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada määruse kehtivust seoses õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega.

Neljas ja viies küsimus

- 77 Nende küsimustega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt, kas määrus on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, kuna selles nähakse ette, et teatud kuupäevast alates peavad ühenduse ettevõtjad keelduma vastu võtmast hariliku tuuni, et seda lossida või paigutada kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse, isegi kui see on püütud enne seda kuupäeva või kolmandate riikide lipu all sõitvate laevade poolt. Eelotsusetaotluse esitanud kohus arutleb samuti selle üle, kas määrusega võetud meetmed on sobivad hariliku tuuni varude taastamise eesmärgi saavutamiseks.
- 78 Mis puudutab lossimise keeluga hõlmatud hariliku tuuni püüdmise kuupäeva, siis tuleb märkida, et määruse põhjendusest 10 nähtub, et ühenduse ettevõtjatele pandud keeld võtta vastu seinerite poolt Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püütud harilikku tuuni selle ühenduse vetes või sadamates, et seda lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada või ümber laadida, oli kehtestatud selleks, et tugevdada keelumeetmete tõhusust ning seega on tegemist ainult täiendava keeluga. Seetõttu tuleb mõista määruse artiklit 3 koosmõjus sama määruse artiklitega 1 ja 2 nii, et ettevõtjatele kehtestatud keeld ei puuduta olenevalt seineri lipuriigist kas enne 16. juunit 2008 või 23. juunit 2008 püütud harilikku tuuni, olenevata selle lossimise kuupäevast.

- 79 Ülejäänud osas tuleb meenutada, et liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv proportsionaalsuse põhimõte nõuab, et liidu õigussätte alusel rakendatavad meetmed oleksid taotletava eesmärgi saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt selle kohta 14. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-210/03: *Swedish Match*, EKL 2004, lk I-11893, punkt 47, ja 7. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-558/07: *S.P.C.M. jt*, EKL 2009, lk I-5783, punkt 41).
- 80 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liidu seadusandjal põllumajanduse, sh kalanduse valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus, mis vastab talle ELTL-i artiklitega 40–43 antud poliitilisele vastutusele. Järelikult peab kohtu kontroll piirduma selle uurimisega, kas kõnealuse meetme puhul ei esine ilmselget viga või võimu kuritarvitamist või kas kõnealune ametivõim ei ole ilmselgelt oma kaalutusõiguse piire ületanud (vt selle kohta 12. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-189/01: *Jippes jt*, EKL 2001, lk I-5689, punkt 80; eespool viidatud 9. septembri 2004. aasta kohtuotsus *Hispaania vs. komisjon*, punkt 23, ning 23. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-535/03: *Unitymark ja North Sea Fishermen's Organisation*, EKL 2006, lk I-2689, punkt 55).
- 81 Mis puudutab nimetatud põhimõtte rakendamise tingimuste kohtulikku kontrolli, võttes arvesse liidu seadusandjale ühise põllumajanduspoliitika, sh kalanduse valdkonnas antud ulatuslikku kaalutusõigust, siis võib sellises valdkonnas võetud meetme õiguspärasust mõjutada vaid selle meetme ilmselge ebasobivus võrreldes pädevate institutsioonide püstitatud eesmärgiga (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Unitymark ja North Sea Fishermen's Organisation*, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 82 Seega peab Euroopa Kohus kontrollima, kas ühenduse ettevõtjatele pandud kohustus keelduda seinerite poolt alates 16. või 23. juunist 2008 Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres püütud harilikku tuuni ühenduse vetes või sadamates

lossimisest, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutamisest või ümber laadimisest oli ilmselgelt ebasobiv.

- 83 Määrust nr 1559/2007 vastu võttes oli nõukogu eesmärk ICCAT-i soovitatud hariliku tuuni varude taastamise kava rakendamine. See taastamine peab toimuma, nagu meenutatakse nimetatud määruse põhjenduses 3, TAC-ide järkjärgulise vähendamisega. TAC-id, mille mahtusid on meelde tuletatud nimetatud määruse artiklis 3, jaotatakse liidu ja teiste ICCAT-i konventsiooniosaliste vahel. Liikmesriikidele määratud kvootide järgimine on seega vajalik hariliku tuuni varude taastamise eesmärgi saavutamiseks. Seega ei ole komisjoni poolt määruses võetud püügikeelumeetmed põhjendusel, et kvoodid on kohe ammendumas, ilmselgelt ebasobivad.
- 84 Samamoodi ei ole ühenduse ettevõtjatele pandud kohustus keelduda ükskõik millise lipu all sõitvate seinerite poolt alates 16. või 23. juunist 2008 püütud hariliku tuuni ühenduse vetes või sadamates lossimisest, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutamisest või ümber laadimisest ilmselgelt ebasobiv, kuna see võimaldab samuti TAC-ide – mille vähendamine võimaldab lõpuks hariliku tuuni varude taastamist – järgimise eesmärki saavutada.
- 85 Neljandale ja viiendale küsimusele tuleb seega vastata, et esitatud küsimuse uurimisel ei ilmnenu ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada määruse kehtivust seoses proportsionaalsuse põhimõttega.

Kuues küsimus

- 86 Selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt teada, kas määrus on kehtetu, kuna esiteks eristatakse selles Hispaania lipu all sõitvaid või selles liikmesriigis registreeritud seinereid (edaspidi „Hispaania seinerid”) Malta, Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia ja Küprose lipu all sõitvatest või neis liikmesriikides registreeritud seineritest (edaspidi „teised seinerid”) ning teiseks nimetatud kuut liikmesriiki teistest liikmesriikidest ning et seetõttu toimub EÜ artiklit 12 rikkudes riikkondsuse alusel diskrimineerimine.
- 87 Tuleb täpsustada, et määrus käsitleb ainult harilikku tuuni püüdvaid seinereid, mitte hariliku tuuni püüki teiste, eelkõige traditsiooniliste püügiviisidega.
- 88 Diskrimineerimiskeelu põhimõtte nõuab, sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt eelkõige 17. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-44/94: Fishermen’s Organisations jt, EKL 1995, lk I-3115, punkt 46; 30. märtsi 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-87/03 ja C-100/03: Hispaania vs. nõukogu, EKL 2006, lk I-2915, punkt 48, ja 8. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-141/05: Hispaania vs. nõukogu, EKL 2007, lk I-9485, punkt 40).
- 89 Kõigepealt tuleb tõdeda, et määruses nimetamata liikmesriigid olid teistest liikmesriikidest erinevas olukorras. Ühelgi määruses nimetamata jäetud liikmesriigi lipu all sõitval seineril ei olnud 2008. aastal lubatud määruse nr 1559/2007 artikli 12 lõike 1 alusel püüda harilikku tuuni Atlandi ookeani idaosas ja Vahemerel.

- 90 Mis puudutab määruses nimetatud liikmesriike, siis komisjon lubas Hispaania seineritel kuni 23. juunini 2008 püüda harilikku tuuni Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikkust ja Vahemeres ning seda pardal hoida, nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutada, ümber laadida, üle anda ja lossida, samas kui selline tegevus oli teistele seineritele keelatud alates 16. juunist 2008.
- 91 Sama määrusega andis komisjon ühenduse ettevõtjatele loa lubada Hispaania seinerite poolt samal alal püütud harilikku tuuni lossida, nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida kuni 23. juunini 2008, samas kui selline tegevus oli teiste seinerite püütud hariliku tuuni osas keelatud alates 16. juunist 2008.
- 92 Määrus kohtles seega erinevalt neid kahte kategooriat laevu vastavalt nende lipu- või registreerimisriigile ning ühenduse ettevõtjaid vastavalt sellele, kas nad tegid Hispaania seineritega tehinguid või mitte. Tuleb kontrollida, kas seda erinevat kohtlemist õigustavad objektiivsed põhjendused.
- 93 Tuleb meenutada, et eri olukordi iseloomustavad asjaolud ning nende olukordade sarnasus tuleb kindlaks teha ning neile tuleb anda hinnang arvestades eeskätt selle liidu akti eset ja eesmärki, mis kõnealuse vahetegemise sätestab (vt selle kohta 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-127/07: Arcelor Atlantique ja Lorraine jt, EKL 2008, lk I-9895, punkt 26, ja 18. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-356/09: Kleist, EKL 2010, lk I-11939, punkt 34).

- 94 Määrus võeti vastu alusmääruse artikli 7 lõike 1 alusel. Nagu meenutatakse käesoleva kohtuotsuse punktis 62, võib komisjon selle artikli kohaselt omal algatusel võtta erakorralisi meetmeid kolmel tingimusel. Esiteks peab olema tõsine oht vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimisele. Seejärel peab see oht tulenema kalapüügist. Lõpuks peab selle ohu kõrvaldamiseks olema vajalik viivitamatu reageerimine. Viimase punkti osas on alusmääruse artikli 7 lõikes 3 täpsustatud, et erakorralised meetmed jõustuvad kohe.
- 95 Seega näib, et kui komisjon tegutseb alusmääruse artikli 7 lõike 1 alusel, siis kohaldab komisjon alusmääruse artikli 2 lõike 1 kohaselt „vee-elusressursside kaitseks ja säilitamiseks kavandatud meetmete võtmisel ettevaatusprintsipi”, mille puhul on selle sätte kohaselt tegemist sobiva vahendiga ühise kalanduspoliitikaga sätestatud eesmärkide saavutamiseks.
- 96 Nende meetmete elluviimisel, mis on võetud alusmääruse artikli 7 alusel, on erinev kohtlemine õigustatud ainult siis, kui see võimaldab paremini saavutada vee-elusressursside või mere ökosüsteemi säilimise eesmäärke.
- 97 Mis puudutab määrust, siis leidis komisjon, et hariliku tuuni varusid ähvardab tõsine oht määrukses viidatud merealal ning et see oht tuleneb kalapüügist seineritega. Määruse põhjendusest 7 tuleneb, et esiteks on seineringid liigse püügivõimsusega ning

teiseks on seineri päevane püügisuutlikkus nii suur, et TAC-id võib saavutada või ületada väga kiiresti.

- 98 Selleks et põhjendada Hispaania seinerite suhtes võetud keelumeetmete jõustumise kuupäeva erinemist, väidab komisjon, et arvestades nende laevade väikest arvu, puudub oht, et need laevad ületavad neile määratud püügikvoodi enne 23. juunit 2008, samas kui teiste seinerite puhul tekib see oht nende arvu arvestades alates 16. juunist 2008.
- 99 Nagu komisjon õigesti väitis, ei peatanud ta hariliku tuuni püügitegevust alusmääruse artikli 26 lõike 4 alusel, kuna selline meede eeldab liikmesriigi kvoodi täielikult ammendumist, millega aga käesolevas asjas tegemist ei olnud. Komisjoni taotletud eesmärk oli lihtsalt teatud tüüpi püügi, st seineritega püügi lõpetamine, samas kui liikmesriikidele antud kvoot ei olnud ammendatud.
- 100 Euroopa Kohtule antud selgitusi arvestades ei näi olevat objektiivseid erinevusi seinerite vahel vastavalt nende lipuriigile või liikmesriigile, kus nad on registreeritud, seoses nende hariliku tuuni püügisuutlikkusega ning nende mõjuga kalavarude ammendumisele. Sellega seoses ei ole tõendanud ega isegi väidetud, et Hispaania seinerid olid määruuses nimetatud teistest seineritest erinevad.
- 101 Seega kuigi komisjon märkis, et ta ei võtnud keelumeetmeid liikmesriikide kvootide ammendumise ohu tõttu, tuleb siiski tõdeda, et Hispaania seinerite osas tugineb keelumeetmete jõustumise edasilükkamine 23. juunile 2008 kvootide ammendumisele

ohule, isegi kui tegemist on ainult nendele seineritele eraldatud kvootidega. Sellest edasilükkamisest tulenev erinev kohtlemine põhineb seega ainult nende seinerite arvu ning neile hariliku tuuni jaoks eraldatud püügikvootide vahelisel suhtel.

- ¹⁰² Neist kaalutlustest tuleneb, et kuigi komisjoni tegevuse eesmärk oli ennetada Atlandi idaosas ja Vahemere hariliku tuuni varude hävimist ning ta kohtles seinereid teistest laevadest või kalapüügi vahenditest erinevalt, tuginedes sellele, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 97, kuidas nende püügisuutlikkus mõjub hariliku tuuni kalavarude ammendamisele, lükkas ta Hispaania seinerite osas keelumetmete jõustumise edasi 23. juunini 2008, tuginedes ainult nende teoreetilisele võimsusele oma püügikvoodi ammendamise osas, mitte nende tegelikule hariliku tuuni püüdmise suutlikkusele.
- ¹⁰³ Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 125, nähtub komisjoni kirjalikest märkustest, et iga liikmesriigi kvoot jaotati vastavalt selle liikmesriigi lipu all sõitvate või seal registreeritud laevade arvule. 2008. aastal oli Atlandi idaosas ja Vahemeres lubatud harilikku tuuni püüda 131 seinnoodaga kalalaeval, mis jagunesid järgmiselt: 1 Küprosel, 4 Maltal, 6 Hispaanial, 16 Kreekal, 36 Prantsusmaal ja 68 Itaaliaal. Individuaalkvoot rohkem kui üle 24 meetri pikkadele laevadele määrati 110–120 tonni Prantsuse seinerite kohta, 52 tonni Itaalia laevade kohta ning 251–352 tonni Hispaania laevade kohta.
- ¹⁰⁴ Ühtlasi selgitas komisjon kohtuistungil, et Hispaania seinerid püüavad põhiliselt Balearide piirkonnas ning nende püügihooaeg algab üks nädal hiljem kui teistel seineritel. Komisjon põhjendas oma väiteid ainult tema kirjalike märkuste 6. lisas esineva dokumendiga. Sellest dokumendist nähtub esiteks, et Hispaania seinerid püüdsid harilikku tuuni Balearide piirkonnas vähemalt alates 27. maist 2008 ning teiseks

püüdsid Prantsusmaa lipu all sõitvad seinerid kala samas piirkonnas ning samal ajavahemikul ning et seetõttu ei ole Hispaania seinerite olukord ainukordne.

- 105 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 1559/2007 artikli 5 lõige 2 keelab hariliku tuuni püügi seineritega Atlandi idaosas ja Vahemeres 1. juulist kuni 31. detsembrini, ilma et Hispaania seineritele oleks tehtud erand nende püügihooaja hilise algamise tõttu.
- 106 Nendest kaalutlustest tuleneb, et ei ole tõendatud, et Hispaania seinerid olid võrreldes määruses nimetatud teiste seineritega objektiivselt erinevas olukorras, mis oleks põhjendanud nende jaoks keelumete jöustumise edasilükkamist 23. juunile 2008, et paremini kaitsta hariliku tuuni varusid Atlandi ookeani idaosas ja Vahemeres.
- 107 Seetõttu, kuigi komisjon tegutses alusmääruse artikli 7 lõike 1 alusel eesmärgiga kõrvaldada Atlandi ookeani idaosas ja Vahemere hariliku tuuni varude hävimise oht, lükas ta kuni 23. juunini 2008 püügikeelu meetmete jöustumise edasi ainult Hispaania seinerite osas, ilma et see lisatähtaeg oleks objektiivselt põhjendatud taotletava eesmärgi suhtes.
- 108 Nii tehes kohtles komisjon erinevalt Hispaania seinereid ja teisi seinereid, ilma et see erinev kohtlemine oleks objektiivselt põhjendatud. Sellest tuleneb, et taoline diskrimineerimiskeelu rikkumine mõjutab määruse kehtivust osas, milles Hispaania seinerid said loa püüda harilikku tuuni pärast 16. juunit 2008 ning tuuni pärast seda

kuupäeva pardal hoida, nuumamiseks või kasvatamiseks sumpadesse paigutada, ümber laadida, üle anda või lossida.

- 109 Mis puudutab ühenduse ettevõtjaid, siis määruse artikli 3 lõikes 2 mainitud ettevõtjad sõlmisid hariliku tuuni ostulepingud Hispaania seineritega ning võisid võtta vastu nende seinerite poolt alates 16. juunist 2008 kuni 23. juunini 2008 püütud harilikku tuuni, et seda lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida.
- 110 Seevastu sama määruse artikli 3 lõikes 1 mainitud ettevõtjad ja need, kes nagu AJD Tuna sõlmisid taolised lepingud teiste seineritega, pidid keelduma sellise hariliku tuuniga seotud tehingutest, mida nende seinerid püüdsid alates 16. juunist 2008. Neid kahte kategooriat ühenduse ettevõtjaid koheldi erinevalt ning selline erinev kohtlemine tuleneb otse Hispaania seinerite põhjendamatu erinevast kohtlemisest.
- 111 Tegelikult ei ole õigustatud, et ühenduse ettevõtjatele, kes sõlmisid lepingud Hispaania seineritega, anti võimalus võtta vastu nende seinerite poolt alates 16. juunist 2008 kuni 23. juunini 2008 püütud harilikku tuuni, et seda lossida, kasvatamiseks või nuumamiseks sumpadesse paigutada ja ümber laadida, kuna need ettevõtjad on objektiivselt võrdses seisus teiste ettevõtjatega.
- 112 See diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumine mõjutab määruse kehtivust, kuna ühenduse ettevõtjad, kes sõlmisid hariliku tuuni ostu lepingud Hispaania seineritega, võisid jätkata oma tegevust alates 16. juunist 2008 püütud hariliku tuuniga seoses, sest nendel seineritel oli pärast seda kuupäeva püügiluba.

- 113 Kuuendale küsimusele tuleb seega vastata, et määrus on kehtetu osas, mille kohaselt alusmääruse artikli 7 lõike 1 alusel kehtestatud keelud jõustuvad Hispaania seinerite ja nendega lepingud sõlminud ühenduse ettevõtjate suhtes 23. juunist 2008, samas kui asjaomased keelud jõustuvad teiste seinerite ja nendega lepingud sõlminud ühenduse ettevõtjate suhtes 16. juunist 2008, ilma et see erinevus oleks objektiivselt põhjendatud.
- 114 Võttes arvesse kuuendale küsimusele antud vastust, ei ole esitatud kümnendale küsimusele vaja eraldi vastata.

Kohtukulud

- 115 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Esitatud küsimuste uurimisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada komisjoni 12. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 530/2008 (millega kehtestatakse erakorralised meetmed Atlandi ookeanis ida pool 45° läänepikust ja Vahemeres harilikku tuuni püüdvate seinerite suhtes) ning nõukogu**

20. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2371/2002 (ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta) artikli 7 lõike 2 kehtivust seoses võistlevuse põhimõtte ja tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega.

2. Esitatud küsimuste uurimisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada määruse nr 530/2008 kehtivust seoses ELTL-i artikli 296 lõikest 2 tuleneva põhjendamisnõudega, õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega ja proportsionaalsuse põhimõttega.

3. Määrus nr 530/2008 on kehtetu osas, mille kohaselt määruse nr 2371/2002 artikli 7 lõike 1 alusel kehtestatud keelud jõustuvad Hispaania lipu all sõitvate või selles liikmesriigis registreeritud seinerite ja nendega lepingud sõlminud ühenduse ettevõtjate suhtes 23. juunist 2008, samas kui asjaomased keelud jõustuvad Malta, Kreeka, Prantsusmaa, Itaalia ja Küprose lipu all sõitvate või neis liikmesriikides registreeritud seinerite ja nendega lepingud sõlminud ühenduse ettevõtjate suhtes 16. juunist 2008, ilma et see erinevus oleks objektiivselt põhjendatud.

Allkirjad